

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
Львів, РИНОН Ч. 10. П. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Код: П. К. О. Львів 501000.
Банк Чеський Legion
Прага „Діло“.
Реклама не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . . 3.00 зал
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. у ЧЕ.
ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 1.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ Б-НИ „ДІЛО“ В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Горячкова нарада у справі Чехословаччини.

ПЕРЕД НОВОЮ ЗАЯВОЮ ПРЕМ. ЧЕМБЕРЛЕНА.

Лорд Галіфакс відбув у четвер передпозднім нараду з канцлером скарбу Саймоном і радником місії лорда Рансімена Астоном Гваткіном, який прилетів у середу 24. ц. м. до Лондону. З черги мін. Галіфакс відбув нараду з французьким шарже д'афер Камбоном.

Добре поінформовані кола запевняють, що всі розмови і наради в середу і в четвер торкалися Чехословаччини. „Дейлі Мейл“ пише, що в найближчих днях британський уряд оголосить важку декларацію окреслюючи знову своє становище у справі Чехословаччини. Рішення у справі декларації запало на нараді прем. Чемберлена з мін. Галіфаксом у середу 24. ц. м.

„Дейлі Експрес“ пише, що британський уряд поробить заходи, щоб поладнати напруження у зв'язку з положенням у Чехословаччині. Одночасно „Дейлі Експрес“ запевняє, що лорд Рансімен виступить у короткому часі з власним планом розв'язки конфлікту зі судетськими німцями у Чехословаччині.

ТЕЛЕФОНІЧНА РОЗМОВА МІН. БОННЕ З ЛЬОНДОНОМ.

Авас повідомляє: Міродатні кола висловлюють занепокоєння з приводу вісток британської преси, будьтоби прем. Чемберлен, мін. Галіфакс і мін. Саймон рішили, що британський уряд складе знову заяву з гарантіями Англії для Франції на випадок, якби Франція втягнено в конфлікт у зв'язку з її зобов'язаннями щодо Чехословаччини. Мін. Бонне розмовляв телефонічно з французьким шарже д'афер у Лондоні, який розмовляв з лордом Галіфаксом. Міністр закордонних справ не дістав потвердження вісток англійської преси, що є мабуть невірними.

НАРАДИ І ПЕСИМІЗМ ПРАГИ.

В четвер 25. ц. м. відбулося засідання політичного комітету ради міністрів, на якому прем.

Мала Антанта зміцнилася

Паризька преса писала спершу про висхідні наради у Блед як про політичні успіхи Малої Антанти. Тепер щоденник „Л'Евр“ доводить, що рішення у Блед залишають зовсім на боці справу мадярської меншини в Чехосло-

вакії. Годжа склав звіт з розмови з лордом Рансіменом і послом Кундтом. Описав през. Бенеш прийняв прем. Годжу та членів політичного комітету ради міністрів. Нарада у президента торкалася національних справ. Це вже третя з черги конференція політичного комітету ради міністрів з участю през. Бенеша, присвячена цим справам.

Візд Астона Гваткіна до Лондону та його розмови з мін. Галіфаксом викликають дуже велике зацікавлення в політичних колах Праги. Політичні кола пояснюють поголоски, що їх поширюють у Празі невідомі джерела у справі територіальної організації Чехословаччини, підготовкою чеським урядом терену для автономії. Чеський уряд поводить підготовку публічну опінію, що була дотепер переконана, що відкинення судетськими німцями статуту, є останньою уступкою уряду, бо бачить, що мусить піти на дальші уступки. Обсервації лорда Рансімена дійсності в Чехословаччині і некорисні для Чехословаччини настрої на заході впливають погано на настрої вирішних чеських чинників. У заявах офіційних кол вичувається нотка песимізму. Можна вичути, що офіційні кола шукають нової підстави до дальших розмов з Генляйном.

ЗАТРІВОЖЕННЯ В ПАРИЖІ.

Паризькі політичні кола виявляють велике зацікавлення положенням у Чехословаччині. Французька преса обмежується тепер до лаконічних вісток про хід дипломатичних розмов лорда Рансімена і не подає настроїв, що панують між чеським громадянством і судетськими німцями. Тому здогадується, що між народами Чехословаччини ширяться далі невдоволення, що доводить до щораз то більшого загострення внутрішнього положення.

Становище Німеччини.

Ці наради доводять, що національна проблема в Чехословаччині не може знайти своєї розв'язки на ніякому вітанку, що лише зміцнює становище Німеччини у спорі між судетськими німцями і праським урядом.

Рішучий протест Англії до ген. Франка.

10.000 ЧЕРВОНИХ ПОПАЛО В ПОЛОН.

Прем. Чемберлен відбув нараду з мін. Галіфаксом і мін. Саймоном у справі міжнародного положення, зокрема положення в Іспанії та останньої відповіді уряду ген. Франка. Прем. Чемберлен хоче за всяку ціну не допустити до розбиття комітету нейтралітету. Британський уряд вислав рішучий протест до ген. Франка у справі 60 розстріляних червоних полонених.

Лондонські політичні кола переконані, що взаємини між Англією і ген. Франком нагадують погіршилися і що Лондон візьме гострий курс супроти національного іспанського уряду.

ПРОТЕСТ КОРАБЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМЦІВ.

Одночасно комітет корабельних підприємців, які ведуть торгівлю з Іспанією, оголосив 23. ц. м. комунікат, в якому виступає проти призначення ген. Франкові прав комбатантів. Комітет виступає проти того, щоб ген. Франко затримував усі англійські кораблі під замітом przewozu недозволеної контрабанди до червоної Іспанії.

ЩО КАЖЕ КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

Комунікат міністерства оборони повідомляє: На східній фронті несприятель встиг обсадити кілька горбів в окрузі Вале де Візальєр. Відбито наступ здовж дороги з Візальєра до Корбеа і на відтинку ріки Каналегас. В Естремадурі і на відтинку ріки Ель Аресіфе, Харанте, Лимахага і Каза де Кольобрінас та посуналися аж до верху Маровін, віддаленого 15 км. від ріки.

Батьки і діти під прапор „Прогресу“!

Тернистий шлях газети.

Львів, 26. серпня 1938.

Люди, які не належать до світа щоденної преси, чують хіба тільки вряди-годи про приємності видавничої і журналістичної праці в наші часи, при чому ті бідкаки журналістів здебільша викликають у посторонніх слухачів жарту й дотинки. Однак буває, що часопис і відповідальний за нього журналіст опинюється в ситуації, в якій далеко до жартів. Умовини праці української преси нашому громадянству нагадала відома велика справа, якій ми служимо, та труднощі, що їх у цій службі стрічаємо, — не тільки від чужих, але й на жалє, неоднократно своїх таки земляків. Це речі такі буденні, що до них ми, українські видавці та редактори, привикли, як до смаку щоденного хліба. І ми про це ширше розводитись не будемо, тим більше, що не в наших силах ці умовини змінити. Сьогодні говоримо про назви-чайні та особливо важкі обставини, в яких ми найшлися з приводу холмсько-волинських подій і їх останніх відтуків.

Ця наша важка й складна ситуація полягає у тому, що з одного боку відчуваємо натиск української прихильної опінії та широких кол наших читачів, чому ми пишемо про ці справи так мало і так „делікатно“, з другого боку маємо до діла з перечеудістю цензури чи просто з вищою польською пресою політикою, яка не допускає ані голосів критики у цій справі ані інформаційного матеріалу. Таким робом ми опинюємось в ситуації, в якій рідне громадянство може нас посуджувати у байдужності до справ, які саме є предметом найбільшого громадянського зацікавлення, у тривалості та відірванні від життя свого народу, — та однак за ті самі прогріхи стягаємо репресії на газету у формі щоденних конфіскацій, які приносять видавництву величезні матеріальні втрати та спонукають відомі органи польської бруківної преси до нагінки проти самого видавництва, яке вони представляють немов жусь антидержавну статистику. Щоденна почта приносить дописи, інформаційні вістки, запити чи просто міркування окремих читачів на ту саму тему, про яку ми мусимо писати — найменше. Колиж щонебудь з того матеріалу хочемо використати — мусимо зупинювати експедицію газети і ждати до пізньої нічної пори, чи не буде конфіскації, або відрізувати газету на великій конфіскаційній втраті при видрукуванні цілого накладу: з моментом, коли позавчора сконфісковано замітку, яка може свідчити щонайменше про стан експлуатації деяких одиниць на Холмщині, та позакреслювано ріжні речення в кореспонденції нашого лужського кореспондента, старшого поважного діла, якого якийсь темний тип напав на вулиці та який з цього приводу атакував як не певні польські громадські кола на Волині, які витворюють громадянську нездорову атмосферу, — з моментом тих конфіскацій признаємось, що найбільші зножки нас „спеці“ втратили орієнтацію що може підняти конфіскації, а що ні. Все те, що пишеться про Волинь, Холмщину, про православні справи, про виступ Митрополита Шептицького — є для газети „небезпечним“ матеріалом.

Очевидно, що годі розумні й логічні аргументи протиставити тим польським пресовим громадянським колам, які свідомо, із злимо, чинують владу. На це ми не маємо ніякої ради, крім голосу власної совісті та свідомості, що виконуємо свій важкий обов'язок у законних рямцях. Наш часопис не є покликаний на те, щоб боротися з державною, колиж веде боротьбу проти істотної національної політики алабу проти деяких сторінок системи, за покращення долі рідного народу, то проте заважали

стоять і стоїть на становищі легалізму. Коли ж ми пишемо і піддаємо конфіскації, то не робимо нічого іншого, як стільки інших польських часописів, які в даній справі нахилилися на тій самій площині. Політику конфіскації диктує загальна політика уряду. Це правда стара, як світ. Так само аксіомною правдою є, що відколи існує цензура, відтоді борються і буде боротися з нею преса, як виразник незалежної громадської opinii. Кому, як кому, але єдиній пресі, яка веде і веде найбільш непереможливу боротьбу з урядом і режимом та яка боронить також становище єдиних послів, коли вони голосували проти буллету держави і проти закону про побір рекрута, — ці правди повинні бути відомі. Пастирського листа Митрополита Шептицького видрукувала вся українська преса, яка з тією датою появилася і ми цікаві бачити такий поль. часопис, який не видрукував би пастирського листа римо-католицького архієпископа. А тій єдиній пресі, яка сьогодні пінилася і на нашого Митрополита і на „Діло“, дозволимо собі пригадати її становище хочби у справі вавельського конфлікту: якіми аргументами ті самі панове боронили митроп. Сепігу, стаючи в обороні престіжу церковного достойника!

Коли ще в липні була у нас сконфіскована в цілості стаття з приводу холмсько-волинських подій, стаття наскрізь теоретична, яка розглядала справу з погляду проблематики відносин між державою та Церквою і нацією, то так само були сконфісковані в цілості передові статті на ту саму тему у варшавському „Часі“ і виленському „Слові“. Видно що це не тільки справа, якою ми одні тільки займаємося в спосіб, що не наводить апробати влади.

А проте ми є тільки — пресою трибуною. Часопис не появляється на те, щоб читачі діставали білі плями. І тому краще зречтись на якийсь час публіцистичного обмірковування церковно-православних справ і відомих подій, як доводили творять в опінії влади „табу“. Будемо обмежуватись тільки до реферування несконфіскованих голосів польської преси, вистерігаючись по змозі теж власних коментарів: кожного нашого читача просимо робити їх самому.

Кажемо це нашим читачам явно і славно та просимо не дивуватись і не ремствувати на нас, тільки співчувати з тими робітниками пера, які час до часу опинюються у подібній ситуації.

Ік.

ВІДЛІЛИ І КОРЕСПОНДЕНТУРИ:

- 1) Борислав, Косцюшка 123.
- 2) Перемишль, Ягайлонська 9.
- 3) Самбір, Ринок, Дім Н. Торговлі

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзкіх 1. І. п.
Тел. 292-15 і 200-15.

- 4) Сокаль, Косцюшка 38.
- 5) Станіслав, Міжкєвич 1.
- 6) Стрий, Фрухтімана 6.
- 7) Тернопіль, Тарнавського 6а.

Патанина мира в Європі.

Поміж подіями міжнародного політичного значіння, що не є „однорідними“, тільки дають світло або тінь і не на найближчу грядучу сторінку історії, вирізняються особливо: 1) рішення недавньої конференції Малої Антанти щодо Мадярщини; 2) відповідь генерала Франка на англійську пропозицію у справі еспанської війни і 3) гостина державного керманіча Мадярщини, адмірала Гортія в Німеччині. Про цю останню справу, яка з уваги на своє значіння вимагає докладнішого обговорення, окремо напишемо — тим більше, що тріумфальний розізд адм. Гортія та його міністрів по Німеччині ще не покінчився.

Мало-антантські рішення та відповідь генерала Франка льондонському комітетові невтручання в еспанські справи стоять в деякому взаємному логічному звязку тому, що слідно на них руку одного автора, англійської дипломатії, яка докладає усіх старань, щоби спинити в'язально європейський збройний конфлікт бодей до хвилини аж сама Англія буде до війни готова...

В югославянському містечку Бледі (краще Велді) покінчилася у вівторок, 23. ц. м., конференція Малої Антанти, про яку югославянський прем'єр Стоядінович поінформував пресу обширним комунікатом. Починається цей комунікат заявою, що держави Малої Антанти будуть і надалі вести політику мира. Зокрема підкреслено вагу і значіння недавнього солунського договору між Болгарією та державами балканського союзу, яким Болгарія признано суверенність і рівноправність у справі зброєнь, що є — на думку комунікату — поважним причиною до замирення на Балкані.

У другій, найважливішій точці комунікату, що торкається Мадярщини, комунікат каже дослівно: „Постійна рада Малої Антанти з задоволенням ствердила, що переговори, які впродовж року велися з Мадярщиною, довели до деяких постанов, наслідком яких Мадярщина й Мала Антанта зрікаються уживати взаємно супроти себе аргументу сили і які признають Мадярщині рівноправність в області зброєнь. З уваги на те, що в часі переговорів над підготовою добросусідських взаємин між Мадярщиною та Малою Антантою, ще не вирішено деяких питань, тих постанов не можна покищо подати до прилюдного відома. Тому держави Малої Антанти та Мадярщина погодилися, щоб постійна Рада Малої Антанти у Бледі та уряд Мадярщини в Будапешті одночасно видали одностайний комунікат про сучасний стан згаданих переговорів. Постійна рада висловлює ма-

дно, що дух взаємної доброї волі принесе цілковите порозуміння, яке матиме на оці добро не тільки власної країни, але й цілого наддунайського простору“.

Третя точка приносить критику женецької Ліги Націй, яка не всилі ще виконати завдань, поставлених їй її творцями. Проте три держави Малої Антанти співпрацюватимуть з Женевою „у рямцях існуючих можливостей“. У найближчому періоді заступатиме Малу Антанту у Женеві Югославія.

У четвертій точці, що займається проблемою Дунаю, сказано, що знавці Малої Антанти зберуться небавком у Білгороді, щоб цю проблему основно розважити й найти розв'язку, яка уможливилаб співпрацю з інтересованими державами.

В шостій точці висловлено задоволення з приводу гармонійної співпраці держав Малої Антанти в економічних справах. Найближче засідання постійної Ради Малої Антанти має відбутися у вересні у Женеві.

Оці висліди конференції Малої Антанти найшли голосний відгомін у цілій Європі, головно з уваги на замирення з Мадярщиною. Чеський міністр закордонних справ Крофта в інтерв'ю, що він його дав білгородському щоденникові „Време“, заявив, що договір між Малою Антантою та Мадярщиною має історичне значіння. Під „історичністю“ він мав, очевидно, на думці факт, що помандрувала до архіву постанова тріанонського договору про обмеження зброєнь Мадярщини, постанова, сторожами якої були власне держави Малої Антанти. Чи справдаються мало-антантські сподівання, що „Мадярщина не дасть себе тепер втягнути в авантурний плян Німеччини дотно Чехословаччини“ — покаже будучність. Як відомо, саме тепер об'їздить Німеччину вкупі з Гітлером ніхто інший, тільки адмірал Горті, голова малярської держави, і не оглядаючись на Малу Антанту, підкреслює спільноту німецько-малярського братерства зброї з часів світової війни та спільноту історичних шляхів між обома народами. Мадяри беруть що їм корисне також від Малої Антанти, але орієнтуються на сильного спільника, що їм може ще більше дати.

Щодо апокрифічних, у мало-антантських комунікатів двічі згадуваних невіршених іще до кінця „постанов, яких не можна покищо подати до прилюдного відома“, то вони торкаються справи малярських національних меншин, які наїшлися після великої війни на території всіх трьох держав Малої Антанти. Це цікавіша, але і трудніша до полагоди справа, ніж споваз озброєння Мадярщини, яка і без мало-

літантиського дозволу від двох літ скільки могла — зброїлася. Домагання Мадярщини щодо своїх земляків у Чехословаччині цікавлять нас, бо малярські претенсії не спинюються перед українським Закарпаттям, але тріають його як свою майбутню провінцію.

Відповідь генерала Франка на льондонський плян усунути чужинських „добровольців“ з Еспанії вважають одні позитивною, інші негативною, залежно від становища, яке займає друга сторона займає в еспанській громадянській війні. „Völkischer Beobachter“ і „Giornale d'Italia“ бачать у відповіді ген. Франка „значний причиною до європейського миру“, між тим, як англійський „Daily Herald“ та майже ціла французька преса висловлюють думку, що відповідь ген. Франка „свідомий саботаж мирових зусиль льондонського комітету про невтручання“.

Який зміст цієї відповіді ген. Франка? Він пропонує найперше забрати з обох воюючих в Еспанії сторін по 10.000 „добровольців“ і кінці взятися до контролю та обчислення, скільки є тих добровольців по обох сторонах. Далі ген. Франко погоджується на знеутралізацію двох портів на території червоної Еспанії, що булиб поза обсягом акції літаків національної армії і до яких моглаб причалювати чужоземна торговельна флота без страху і без ревізії. За згоду на повищі дві концесії ген. Франко домагається, щоб признали йому всі міжнародні права воюючої сторони.

Ця відповідь ген. Франка значно розходиться з пляном льондонської комісії про невтручання. Ця комісія передбачувала перш усього висилку до Еспанії міжнародної комісії для ствердження скільки „добровольців“ знаходиться у рядах обох воюючих еспанських сторін. Ця сторона, яка має у себе більше „добровольців“, малаб першою зняти зі свого фронту й вислати поза межі Еспанії 10.000 „добровольців“ вояків. Льондонська комісія натякала далі, що в інтересі правильного слідства міжнародної комісії булоб указане, щоб на час її роботи цілком припинити воєнну акцію. „Червоний“ уряд у Барселоні прийняв плян льондонського комітету майже в цілості, коли тимчасом ген. Франко, очевидно, бажавши зискати на часі, торгується з комітетом і буде з ним торгуватись до хвилини повної перемоги.

Мотивуючи свою відповідь, ген. Франко дає цікаві коментарі. Він заявляє, що не має довіри до міжнародних контролорів, бо був випадок, що ці контролори посувалися у своїй сторонничості до того, що помагали перемогти зброю та муніцію для „червоних“. Були навіть такі випадки — каже Франко, — що ці контролори не були ніякі контролори, а звичайні шпioni. Далі твердить ген. Франко, що навіть дуже безсторонні міжнародні комісії не зуміє ствердити числа „добровольців“ на стороні „червоних“. Барселонський уряд на думку ген. Франка — нібито розважав міжнародні бригади, а в дійсності розділяв їх „інтернаціоналістів“ між ріжні еспанські „червоні“ частини. Ці „інтернаціоналісти“ отримали еспанські особисті документи й назвали їх еспанськими іменами та прізвиськами. На фронті наз рікою Ебро попало в полон багато тисяч новоспечених „Ернесто“ і „Педро“. Хотіли розмовитись з цими „червоними еспанцями“, треба уживати французької, англійської, чеської, польської, російської, малярської і якої там ще мови...

Над цією відповіддю ген. Франка зовсім собі тепер голову міжнародний льондонський комітет, що стоїть під проводом лорда Пікута. Ген. Франко, що дістав свої транспорти італійських „добровольців“, не оглядається назад на цей комітет, тільки переломлює у своїм переможнім поході опір „червоних“ — від фронту до фронту. Наближується остання розгріва в еспанській справі й тому англійські дипломатії так спішаються найти якусь згоду, щоб еспанська трагедія не розвернулася в європейську драму...

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди пам'ятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читати з обох боків, залишати між рядками відступ (п. м. інтерліній) і вживати паперу, на якому формально не зазначає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом

Празник у Лопінці.

(Репортаж з Лемківщини).

Вже з тиждень наперед чую, як в селі говорять:

— Празник буде в Лопінці, великий празник!

Думаю собі: треба буде піти, подивитися, може якраз побачу що цікавого... Зрештою, тут, на Лемківщині, все, що тепер діється, таке цікаве, але таке мало відоме нашому ширшому загалові. Ці наші національні, релігійні, станові і шкільні відносини. Так хотілося б про все те розповісти ширше, докладніше, заспокоїти всіх українців, що Лемківщина живе і житиме, бо тут стоять на сторожі нашого народу тверді, гей ті камінчики на їхніх гористих та камінчастих ґрунтах — лемки.

НА ГОРІ ГИРЧІ.

Такі й тим подібні думки наводять на голову підчас недовгої дороги, яка ділить нас від Лопінки. Тільки видряпатися поволенськи на гору Гирчу, що всадовилася, гей яка пані між двома селами, а з неї зійти поволи, — молоді можуть і швидше — кілометр-два і ви вже в Лопінці. Але хто там, видрапавшись на Гирчу, спішивсяб скоро з неї сходити? А ще до того той, що перший раз на цій горі? Таж тут, довкола вас, куди тільки не глянете, куди не повернетеся, — такі чудові краєвиди, що тільки стій тай дивися — любуйся. Он, поглянь лишень на південь: там синіють, як сказав один автор в одній своїй новелі, „гранатові гори“: онта найвища гора, що панує над багатьма меншими і над цілою околицею — це вже чеська гора. Під нею іде границя, що ділить нас від закарпатських українців. Туди, на схід, підніс голову над усіми горами, гей когут над стадом курей, і насупився, гейби на щось розгнівався, непорослий някакою деревиною Явірник. Може він зі заздрощів такий недобрый, що всі доколичні, хоч і багато нижчі від нього гори, покриті лісами — крісла-тими буками, стрункими смерічками, буйними ялицями — та пишються ними, радують ними очі прохожих, дають менші, ніж малі заробітки лемкам і... міліонові зиски жидам, що порозпапошувались тут всіоди зі своїми тартаками і грабують, чистять та опоганюють лемківські гори... Може тому гнівається похмурий Явірник, хто його знає? Туди знова на право, в густих лісах, зарослих буйними травами та бур'яном, скрився Лупінік. Хто хоче побачити ще останки колишніх славних лемківських волів — нехай приїде сюди, тут всі доколичні села випасають їх. Але вони вже не такі великі та круторогі з метровими рогами: о ні, тепер годі вже такі випасти — рік-два попасеш тай треба проламати, податки платити, а за решту, що лишиться, треба хліба купувати, бо не зародило...

А довкола тих вичислених і невчислених гір, бачите лемківські села, що поприміщувалися, ніби поховалися перед якоюсь небезпечкою, попід горами, у затишку. Пооперезувані ті села довгими і тонкими, що зазяч перескочить, прутами малоплодовитих, камінистих низок, поприбрані зеленню ярків, яких тут дуже багато розбігаються у всі сторони. А в селах тих живуть хоч бідні, але гостинні і завзяті лемки.

В ЦЕРКВІ.

— Ходіть, не розгайдуйтеся так довго, бо до церкви стужилося...

Це торкає мене за плече і кличе йти далі мій найкращий друг Іван. Ми якось так з ним скомунувалися від першого разу, що тепер все і всіди оба ходимо.

Поволі, розгайдаючись на всі боки, сходимо з Гирчі. Минаємо пасовиська, на яких блеють віви та помекую худя худоба, а трохи нижче зачинаються поля. Зійшла балачка на те, що ті поля такі малоплодовиті, що так мало дають лемкам.

— А що ж то — питаюся — тут так мало гноять, чи як, що земля так мало родить?

— Та де там гноїти, — відповідає старший газда, що наздівав і прилучився до нас на Гирчі, — ми тут зовсім не гноїмо.

— Якто не гноїте?

— А так, що тут не можна гноїти... Бо і що з того було би, якби тут газда і погноїв. Прийде злива і вода зине не тільки збірник, але й саму землю... залишаться самі кемінчики. Шкода було би праці. Ми гноїмо тільки самі найліпші, на рівнині положені, ґрунти, там де вода не змине. А ті гірші, то так: одного року сіємо куманину (конюшину), а потім, як вона вже виродиться, переорюємо і сіємо овес. А як вже о-

вес не хоче родитися, тоді знову сіємо куманину, бо вона гноїть землю. І так раз-ураз...

Приходимо до церкви. Богослуження вже почалося. Хоч труднувало, бо прочан дуже багато насходилося, але якось входжу до середини. Церква досить величенька, вірних помістилося дуже багато. А хто пізніше прийшов і до церкви вже не міг дістатися, той на дворі молився. В церкві всі обруси, всі хоругви і всі священничі ризи вишивані. Рушники, що над образами — також всі вишивані. Молоджав (молодь) також переважно все в народніх, вишиваних одягах. Дівчата мають гарно повишивані блюзки, спіднички, хустки. Парубки сорочки, краватки... Все те, що вишиване, називають тут: український стрій.

Лопінська парохія придбрала собі молодого, з гарним голосом, дяка, він підучив молодь трохи співати, зорганізував хор і тепер він співає

на хорах. Але не тільки сам хор співає, а й всі вірні в церкві, бо тут такий авичай, що в церкві співають всі присутні.

Після богослуження, хор співає молитву за Україну: Боже, великий, єдиний... Справді, як гарно вражає, що майже ніхто підчас молитви не виходить з церкви. Всі стоять до кінця піснi і щойно потім виходять з церкви.

ЛЕМКІВСЬКИЙ КОНСЕРВАТИЗМ.

Численна участь лемків у богослуженні робила гарне враження. З цього приводу балачки: — Лемки стоять твердо при своїй вірі — каже один.

— Так, бо лемки консерватисти, але, треба додати, розумні консерватисти: все те, що нове, хосенне приймають, а все, хоч нове, але що не відповідає їх традиційним нахилам, відкидають. Лемко каже: Мій батько і мій дідо тим був і я тим буду"...

Лемківщина — мало відомий край, живе далека від широкого світа, але живе своїм життям і не загине.

Степан Женецький.

„На старе право“.

З приводу найновішої історії найстаршої української фундації в Галичині.

На сторінках „Діла“ згадувано вже кілька разів про фундацію князя Константина Острожського в Тернополі, основану в 1570 р., яка є нині найстаршою нашою установою в Галичині. Мета цієї фундації, відновленої в 1884 р. на основі статута, затвердженого тодішнім галицьким намісництвом, є добродійна — удержувати приют, чи як кажеться в статуті — притулиско для „підупавших тернопільських міщан русинів греко-катола. віроісповідання“.

Згідно зі статутом з 1884 р., сьогодні з огляду на зовсім змінені відносини наскрізь невідповідного, управа фундації з десяти членів є досмертна, вибрана русинами (українцями) греко-католиками, що мають право голосування до міської ради в Тернополі. Від часу відновлення фундації в 1884 р. аж до своєї смерті головою управи фундації, був її відновитель адвокат і бурмістр Тернополя д-р Володимир Лучаківський, а після його смерті аж до 1927 р. покійний адвокат д-р Станіслав Чижалюк, оба заслужені для тернопільського українського національного життя. До світової війни фундація удержувала у своїй поверховій реальності приют для підупавших тернопільських міщан і міщанок, який щойно у найближчих тижнях має бути відновлений. Видатки на удержання приюту покривається з доходів з фундаційних ґрунтів в Тернополі, що їх має фундація в обшарі близько 240 моргів.

Перед трьома роками управу фундації розв'язали і воевідський уряд у Львові, що веде тепер фундаційні агенди колишнього галицького краєвого виділу, іменував тимчасову управу під проводом члена міської ради будівничого Андрія Фалендиша з дорученням упорядкувати відносини фундації. Це тимчасова управа виконала і в дні 15. лютого 1938 р. відбулися вибори нової управи, які відбулися широким відомомом і на сторінках „Діла“ та інших українських пресових органів. У проводі нової виборної досмертної управи станув будівничий Андрій Фалендиш.

Між справами фундації, які безумовно і конечно потребували якнайскорішого упорядкування згідно з вимогами теперішнього часу і змінених по війні обставин, була справа зміни статута. На просьбу тимчасової управи пос. д-р Степан Баран виготовив проект нового статута, який з деякими змінами прийняти на спеціальній нараді гурта місцевих громадян, передано тимчасовій управі. Попри цілу низку чисто технічних змін, викликаних зміненими обставинами по війні, переведено теж в статуті і засадничі зміни. А саме у першу чергу ухилено досмертність членства управи. Управу з 10 членів і 10 заступників мали вибирати громадяни української народности греко-катола. віроісповідання на час п'яти літ. Активне і пасивне виборче право як теж і спосіб голосування означає кожного-часна виборча ординація до міської ради в Тернополі. Означено теж докладно в проекті нового статута функції поодиноких членів управи. Одинокі зміну, що її поміщено в проекті нового статута на основі наради громадян, а що відбігає від теперішньої виборчої ординації до міської ради, є те, що пасивне виборче право мали мати тільки мужичини.

Проект передано тимчасовій управі. Вона ухвалила дальші зміни, постановляючи, що членом управи не може бути ніхто з інтелігенції. Проти такої постанови заявився тільки дир. Микола Турин. Ця ухвала викликала загальне невдоволення і відбилася широким відгомном теж і в пресі, що й спонукало тимчасову управу до ревізії своєї ухвали. У новій ухвалі вже не виключили інтелігенції від членства в управі, зате помістили постанову — так званий кавунський параграф — на зразок арійського в Німеччині, що членом управи може бути лише уроженець Тернополя.

Такий проект нового статута переслали до воевідського уряду у Львові у вересні 1937 р. У справі затвердження проекту нового статута була в січні 1938 р. делегація тимчасової управи (дир. Микола Турин, нотаріальний асесор Андрій Коблюк і міщанин Чумак) у воевідстві у Львові і в президії Української Парламентарної Репрезентації. Проект нового статута переслали зі Львова до міністерства суспільної опіки, де Українська Парламентарна Репрезентація інтервеніювала у міністра суспільної опіки Космачковського.

Остаточню уряд в засаді затвердив проект нового статута підчеркуючи виразно потребу і konieczність такої зміни в інтересі самої фундації. Передовсім в признаннім прийняв до відома ухвалення досмертності членства управи і вибору членів управи та їх заступників на п'ять літ на підставі постанов обов'язуючої ординації до міської ради, як теж і точного означення функцій поодиноких членів, між іншими і секретаря, якого давніше не було. Зате відкинув уряд згори так званий „кавунський“ параграф, зазначаючи, що не можна членства в управі обмежувати лише до тих, котрі припадково уродилися в Тернополі. Не можна теж згідно з теперішнім законодавством обмежувати пасивного виборчого права жінок. Застерігся теж чомусь проти слова „українець“, вважаючи, що замість нього треба ужити в статуті слова „русин“. Вкінці поробив заваги щодо деяких постанов технічного характеру, що на думку уряду повинні знайтися в новому статуті.

Таке письмо уряду зі завагами до проекту нового статута наспіло вже давніше, але його управа фундації не полагодила, бо більшість її є того погляду, щоб лишилося „старе право“ — себто, щоб теперішня управа могла без перешкод урядувати до смерті.

Справою зміни статута фундації цікавиться безпосередньо міністерство суспільної опіки. Тому, що управа фундації вже довгий час не полагоджує зміни статута, міністерство суспільної опіки вже заургувало управу фундації, втаючи, чому не переводить зміни статута.

А управа фундації, якої більшість не хоче „нового права“ — себто зміни статута, а бачи лишитися при „старім праві“, — не відмовля на ургент міністерства, думаючи, що в той спосіб зможе урядувати до смерті. Видно, що теперішня управа хоче того, щоб її розв'язали з місця з уряду призначили іншу. Не розуміємо такої поведінки, яка не відповідає законі установи.

Аляскама поїздка адмірала Гортіоса і інших моряків з дивісійного флоту до Берліна викликала чудовий ажіотаж серед населення. Мадридський уряд ухвалив рішення прийняти Імператора.

Сторінка без політики.

Перша любов королеви Вікторії.

Героєм першої любови був її кузин князь кембріджський, всього кілька місяців старший від неї. Він уродився в 1819 р. від другого сина Юрія III та мав деякі дані на королівський престіл, однак ці дані стратив, коли в дядька чародіялася донька Вікторія.

Кілька літ пізніше, коли вже вирішили, що престіл має перейти на Вікторію, родина рада рішила довести до подружжя між Вікторією та Юрієм Кембріджським. Юрій жив звичайно в ГанOVERі, однак, щоб здійснити матримоніальні плани, його почали висилати доволі часто до Лондону, де він був гостем королеви Аделайди. Там теж перший раз, ще хлопцем, стрівся він з княжною.

Свою кузинку назвав він тоді: „дурним, товстим і негарним дівчаком“.

Колиж йому замітили, що дівчинка всього на кілька місяців молодша від нього, він відповів:

„Так, це правда, але в тому віці кілька місяців дуже багато значить“.

Між дітьми виявилася приязнь, яка згодом перейшла у взаємне призначення. Мати Юрія княгиня Кембріджська заповідливо підготувала сватання Юрія з Вікторією та зуміла перетягнути на свій бік навіть впливових міністрів. Від 14-ти літ Юрій та Вікторія вже не розставалися. Вони разом танцювали, разом їздили до Аскот та Ітон, вели довгі розмови у Вестмінстерській палаті, під час Різдва обмінювалися взаємними дарунками.

Безсумніву Вікторія була сильно захоплена своїм юним коханим. Він мав гарний, романтичний вигляд, добре танцював та вмів вести цікаві розмови.

Критична хвилинка в цій любові настала тоді, коли княжна вступила на престіл. Тоді вже устійнили понад усі сумніви, що вона хотіла вийти заміж за Юрія, однак вона не хотіла відрізати розставитися з життєвою незалежністю, яку їй давав престіл. Довідавшись, що князь кембріджський приїхав до Англії, королева запросила його до себе в Букінгемську палату.

Стрічка відбулася без посторонніх свідків, якщо колишньої гувернантки королеви, яка сиділа у другому кінці кімнати, не вважати свідком. Ця стрічка сильно схвилювала молодих лю-

дей. До тієї пори вони відносилися до себе як приятель до приятельки, як свояк до своячки та пишність заклали в тому співжитті майже князь, як мужчина. Тепер ролі змінилися. Вікторія стала королевою. Їх збентеження збільшувало ще й те, що вони обоє знали тайну причину тієї стрічки, яка мала бути прольогом матримоніальних планів. Вікторія повинна була вирішити справу свого подружжя з князем. Знову ж Юрій знав, що його покликали нече на „оглядини“ і вже заздалегідь був огірчений тими „високими“ оглядинами.

В ньому озвалася мужеська гордість і стрічка вийшла у висліді натягнена й нешира. На відхіднім князь, мабуть твердо, рішив не дати себе „виробити“. Він був присутній під час коронації, однак негайно після коронаційних парад заявив міністрові війни своє бажання виїхати до Гібральтару, до тамошнього військового гарнізону на службу.

Коли прем'єр лорд Мельбурн повідомив про те все королеву, вона написала йому:

„Дайте князеві до зрозуміння, що він зовсім не потребує куди небудь їхати, якщо сам цього не бажає собі. Однак рішуче заборонюю вам натякати, начебто це походить від мене. Також заборонюю вам згадувати йому про це, що ви говорили зі мною в цій справі“.

Після виїзду князя королева відразу стратила охоту спійнитися до подружжя. Аж багато пізніше, коли міністри стали королеву переконувати, що її подружжя конче потрібне для добра держави та її підданих, вона погодилася прийняти братів: Альберта й Ернеста Саксен-Кобургського, як кандидатів на „князів-подругів“. Як відомо її вибір випав у користь Альберта.

Кілька днів після того королева писала до лорда Мельбурна:

„Родина Кембріджських приїздила до мене з привітом і я мушу ствердити що князь Кембріджський почував себе куди свободніше та імовірно почувався щасливий, що відлучився від мене...“

На тому скінчилося кохання королеви. Її любов до князя Кембріджу перейшла у приязнь. Ціле життя він був одним із її найближчих радників та 40 літ займав становище начальника команданта британської армії.

Прокажені бандити.

Поліція в Осаці арештувала 43 корейських бандитів, які тероризували цілу провінцію.

Ці бандити прокажені. Вони не лиш погрозували прохочим на вулицях Осаки, але влилися до домів, домагалися грошей, погрожуючи на випадок відмови зараженням проказою.

Всім їх спільників арештованих ще на волі, однак поліція сподіється їх з дня на день арештувати.

Щоб арештувати прокажених, поліція одягнула гумові рукавиці, маски та спеціальні герметично замкнені костюми, для обережності покриті дезінфекційною рідиною. Прокажених посадили в келії теж сильно передеті напущеною різними дезінфекційними рідинами.

Для суду мусять приладити салю так, щоб підсудні були віддалені від суддів, оборонців та публіки. У в'язниці будуть прокажених лікувати.

Рід Кунга.

В шантунській провінції в маленькому китайському містечку Куфу знаходиться могила Кунг-Фу-Це, або Конфуція, як його називали на свій лад єзуїти, перші європейці, що познайомилися з його філософічними теоріями. Від найдавніших часів аж до нинішніх китайці вважали його символом усього найвищого та висловником китайських ідей.

Конфуцій був родом із Куфу і хоч за весь час свого життя багато терпів, то він умер і його поховали, як слід кожному справжньому китайцеві, в себе, в рідному місті Куфу. Там живуть уже від двох із половиною тисяч років його нащадки. Рід Кунга можна вважати найстаршим у світі, при чому його родовід офіційно стверджений. З меншою або більшою імовірністю можна той родовід продовжити ще на дві і пів тисячі літ.

Оселя Конфуція.

Оселя Конфуція займає велику площу. Її стіни має продовження на три милі. За воротами попадаєте зразу в лабіринт будинків і малих святих, за якими здалеку видніє жовтий

дах храму. Той будинок, оточений кольонадою, має приблизно 50 стіп висоти, 80 стіп довжини та 50 стіп ширини. Китайські архітекти вжили всіх заходів, щоб надати храмові форму гідну філософа. Також і наріжні кольони уявляють собою картину китайського мистецтва. Святиня збудована з найкращого каменя й дерева, яке лиш можна було дістати в тому краю. В порівнянні з іншими будівськими святинями, ця святиня вражає своєю обширністю. В заглибині за вівтарем стоїть величезна дерев'яна статуя Конфуція.

Довкола головної святині розкинені святині в честь батька, діда, жінки Конфуція, так, що серед дерев нишається наче невелике місто самих святих. Далі йдуть могили нащадків Конфуція, починаючи від 478 р. перед Христом аж до року смерті китайського вченого.

Могила Конфуція.

До могили Конфуція веде алея обсаджена високими деревами та ряд великих кам'яних пам'ятників. Сама могила незвичайно скромна. На невеликій педесталі із трьома ступнями ле-

жить намогильний камінь. На його обох кінцях стоять підсвідки. На переді стоїть невелика ваза для жертв. Довкола багато дерева парку, що радше схожий на старий ліс.

77. нащадок.

У другому кінці парку живе тепер 77. нащадок великого Конфуція. Художливий з тоненькими рисами лица, виглядає він майже на хлопчину, хоч він уже жонатий та має сина, 78. нащадка філософа. Його ім'я Кунтуну, що в перекладі означає: „Вожд, який продовжує святий дім“. Китайці відносяться до цього нащадка з небувалим пієтизмом та пошаною. Японці запропонували йому престіл у завойованім ними Китаю, однак Кунг відкинув цю почесу.

Студентські однострої і плащі

у великій виборі на складі

у ШАПІРИ вул. Личківська 1.

Ідеальна дитина.

„Британський медичний журнал“ помістив статтю д-ра Леонарда, який відкрив „ідеально здорового хлопця“.

Той дев'ятилітній хлопчина, син незвичайно культурних батьків, живе серед ліса. Дім położений далеко від інших осель. До найближчої крамниці дві милі (англійські), до церкви і школи півтора милі. З його поживи зовсім відкинули: мясо, рибу, яйця та білий хліб.

Після ранішньої прогулянки (5 миль) до церкви й з поворотом, хлопцеві дають на снідання доволі великий кусень ананаса. На друге снідання він дістає шпінат, пиріг із цибулею і тонкою шкіркою пшеничного разового тіста, молоко й сир. В 5. год. пополуноді йому дають два яблука, помаранчу, два невеликі помідори та... пайку морозива.

Для різноманітності хлопчині дають час до часу й інші овочі, зелену салату, квасне молоко, пироги з овочами, каліфіорі з прованським маслом і т. і.

Хлопчина робить зовсім легко по 10 миль денно пішком, купається рано під зимним втриском і в день бере соняшні купелі на відкритому повітрі. Учиться при тім зовсім добре й викликає враження зовсім розвиненої дитини.

Перед кількома днями хлопчину привезли до лондонської клініки на оглядини. Він важить 59 фунтів, високий на 1.40 м. Його грудна клітка дуже сильно розвинена, внаслідок привильних глибоких віддихів. Шкіра чиста й м'яка.

Батько каже, що хлопчина ніколи не хворує, хіба лиш у ті дні, коли не чай у товаришів, де накидається лакомо на солодкі тісточки та інші солодощі.

ЗАКОХАНІ ТЯГНУЛИ ЖЕРЕБ З КИМ ПОВІНЧАТИСЯ.

В лондонській церкві св. Івана відбулося недавно оригінальне вінчання. Перед вівтарем станули дві пари: брати близнюки женяться зі сестрами близнючками. Ріжниця віку між братами була три хвилини, між сестрами півтора хвилини.

Обі пари працювали в одній і тій самій фабриці та зовсім себе не знали. Одного разу сестри познайомилися у своїх знайомих з одним із братів близнюків і від першого, як то кажуть погляду, залюбилася в нього. Коли молоді про те довідалися заявили, що несподіваний конфлікт між обома сестрами можна буде легко поладнати, бо він має брата зовсім подібного й той брат напевне подобається сестрі так само, як і він.

Коли обі сестри познайомилися з обома братами близнючками, виникла нова перешкода: вони не знали котра з них у котрому з них любить...

Цю запутану справу поладнали вони з той спосіб, що тягнули жереб і таким чином дібрали пари, станули перед вівтарем.

ГРІМ ЗАБИВ НЕМОВЛЯ ПРИ МАТЕРИНИХ ГРУДЯХ.

В одній із гірських сіл у Болгарії лежала підчас бурі в маленькій кімнаті на підлозі слянка з кількомісячною дитиною. В одному менті в хату вдарив грім, який забив армій при материних грудях. Сама мати вийшла з кімнати без шкоди, лиш дістала короткий нервовий атак. Ця трагічна подія, стала в результаті викликати сенсацію в цілій околиці.

З польської преси.

Вилеське „Слово“ про лист митрополита Шептицького

Вилеське „Слово“ (ч. 232 з 24-го серпня п. р.) п. н. „Наслідки трагічно немудрих розпорядків“ додало до відомого вже з „Діла“ комунікату ПАТ-а про конфіскацію пастирського листа митрополита Шептицького таку замітку свого головного редактора Цата-Мацкевича:

„В телеграмі ПАТ-а не розуміємо, що має значити греко-руський обряд. Знаємо тільки обряд греко-уніятський, видно, що наш уряд хоче мати якусь національну церкву у Східній Галичині. Це булор справді на висоті того політичного розуму, який він в останніх потягненнях у віроісповідній діяльності виявив.

„Досі українці були у великій незгоді з росіянами. Було це для нашої національної політики вигідне. Але ми їх погодили нашою політикою у справі православної церкви. Конфіскація листа Шептицького приходить по конфіскації пастирського послання православних архиєреїв. Поградулювати!

„Комунікат ПАТ-а повідомляє про „зайві об'єкти“. Досі говорили про церкви, що вальються і які треба було усунути, а тепер кажуть про „зайви“. Незграбність за незграбністю, нонсенс за нонсенсом. Кожний чесний поляк повинен молитися до св. Духа, щоб на Польщу не наїшли знову якісь великі катастрофи, бо з такою політикою можна всього сподіватися.

В черговому числі „Слова“ (ч. 233 з 25-го серпня п. р.) редактор Мацкевич вмістив статтю п. н. „Чекаємо на енуційції римо-католицького єпископату Польщі“. Ось вона в цілості: „Справи ліквідації „зайвих“, згідно з теперішньою урядовою термінологією, а „такіх, що валилися“, згідно з термінологією зперед двох тижнів, православних церков на Холмщині, важко торкатися, бо невідомо, що в цій справі можна писати і чого не можна. Я читав у львівському „Дзєнніку Польським“, органі наймогутнішої з підпор теперішнього режиму, бо пп. Шталя і Грабика, подані числа в цій справі, що в моїй статті були сконфісковані.

Ділом ушануйте пам'ять тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд ноцій.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА“ Ч. 24.

ІВАН МОЙСЯК.

На посаді.

Вітер грався з позиченим літнім плащем, що обіймав високу стат' (1.85 м.) п. Івана Мойсяка. Товаришева течка що-хвилини висувалась зпід лівої пахи, начеб силоміць хотіла вернутись до свого суверена, — а сусідова парасоля таумливо подзвонювала. Сонце зіійшло червоне, сердате...

Було першого листопада 1935 р.

І засувавши собі, яке відповідальне становище я займаю — і радісно приспівив ходу.

Коли хто хотів би йти з Видинова до Задубровець — мусить насамперед переїхати річку Прут, перейти село Орелєць і виийшовши на надпругську височину мусить примувати на піліч. За півтори години — коли в нього охота й добрі ноги — може певне покинути сумний осінній краєвид, позбутись настирливого товариства холодненького вітерця, що так безцеремонно лзе в обійми і — наче в пивницю може зійти в затишне село Задубрівці. Тітчин годинник вирізно показував, що моя подорож тривала коло 90 минут. Була за чверть дев'ята, як я у філії кооперативу сказав: — Славайсу!

Дві бабі спідлоба глянули на мене: — На-а-авіки!

— Крамар удома?

— А вам нащо?

— Я... (і я завагався: представитися цим бабам, чи ні? Годиться, думаю собі, це робити, чи ні? Та мій мозок секундарно вирішив, що дебютувати можна і перед бабами). Я... хотів уже сплатити ревізор... але сказав: „Я... з повітового Союзу“ холодно, доводячи рівночасно до симетрич течку під пахою та вирішуючи крадатку.

— А далеко звідсіля до кооперативу?

— Там удома!

„Тому писатиму цю статтю так, щоб не дати якогонебудь приводу до конфіскації. Винимати факти, числа, реалії. Висловлюся тільки засадничо, в зовсім загальний спосіб.

„Пишу статті від багато літ. Почав писати їх у конспіративній пресі народової молоді ще в четвертій класі гімназії у Вильні, місті мого батька і мого діда. І тепер я влячний цензурі, що загрозою конфіскації охоронила мое перо від писання про речі і подробиці, які відчувало, як найбільшу і найбільш для мене, як поляка, болісну...

„Зупиняюся в половині речення, стверджую ще раз, що хочу вининути конфіскації.

„Повторюю натовість свою заяву, що якби я був послом, то поставив би внесок, щоб у зв'язку з тією справою поставити відповідних міністрів у стан обвинувачення перед державним трибуналом. Цю заяву вилеська цензура вже раз пустила, передрукувало її кілька газет, — хіба можна її повторити. Але я не є послом, а як журналіста у цій справі зв'язали мене зовсім конфіскації.

„Лист греко-уніятського митрополита Шептицького в цій справі таксамо сконфіскували, як передтим лист православних архиєреїв. Як католик маю пошану до католицького єпископа Шептицького, хоча іншого обряду. Але як поляк уважаю, що цей лист був українським політичним потягненням. Досі українці були розсварені з росіянами. Сьогодні ідуть з ними разом. Католицький єпископ, але одночасно одна з голів українського націоналістичного руху, використовує в цей спосіб помилок наших політиків. Виступає як оборонець православія. Поширює свої впливи на духовий терен, про який українцям ніколи не снилося і про який, якби не наші дурниці, не могло би снитися.

„Можна в цій справі сказати, що якщо її жиди не зорганізували чи не підсунули, то вона варта була того, щоб вони це зробили. Відновлено фронт національних меншин у Польщі. Кинено за границю гасло, що Польща переводить релігійні переслідування.

„Як поляк шукаю шляхів до направи тих катастрофальних помилок і знаходжу

— Бувайте! — Ідіть здорові!

Я зробив блискуче враження на бабів. Цікаво розглядаючись, я дійшов до кооперативу.

— Добрийдень! — дзвінко привітався з крамарем, з бистротою ревізора, оглядаючи кооперативу.

— Я, добродію, з П. С. К. чи можете спровести мені когось з управи?

— Постараюсь!

Галлянтно підсмикнув штани (штани — драгті, але манери аристократичні!), розпіняв плащ, виийняв з течки Джека Лондона і пірнув у лектуру. Приходили покупці, цікаво мене оглядали, пошепки допитуючи крамаря: „Хто це?“ „Це а Союзу!“ — шептав крамар цікавим.

„А з Союзу, драбні, з Союзу!... Колиб мені тільки хто з управи — підемо в село збирати довги, а тоді й знаймете, хто я такий!“

Нарешті заїхала на подвір'я хвіра. Виийшов високий, молодий з брунатним лицем справник. Привітались. Я дав йому прочитати ту повноважливість, що на ній було згадано про „ходженіє“ по довжниках, де було виписано, що за труд треба заплатити 2 зол., наситити і на ніч у дім прийняти.

Прочитав, поколудав у носі.

— Уже всі поїхали в поле, нема кому з вами йти...

Довга мовчанка.

Два золоті починають ставати мрією, фікцією, оманною, абстракцією, ілюзією, фатаморганною, міражем...

— итро оре... асиль сіє... Ні, нема нікого — вирішив я голосним зіхаханням.

— То може завтра?

— А на завтра когось увечір найду!

Повиносив збіжжя, забрав порожні скриньки й поїхав до міста.

— А бодай же ти не вернувся, драбє! — заклакотіло десь у гайбині шире закляття... Ліклякотіло десь у гайбині шире закляття... Ліклякотіло десь у гайбині шире закляття... Ліклякотіло десь у гайбині шире закляття...

Забравши течку, парасолю, застігнувши плащ:

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Вівторок, 28 (16) серпня 1888.

НЕХАЙ ВОЛОДІЄ ВАМИ ДУХ ЗГОДИ І ЛЮБОВИ БАТЬКІВЩИНИ...

На передовому місці відозва „Народньої Ради“ до виборців виборчих округ „Снитин—Заболотіє“ і „Рудни-Комарно“, в лій є між іншим такий заклик: „Заваняємо отже всіх Вас, патріоти-виборці: Вас, Всечесніші Отці духовні, що завжди з повним пожертвування патріотизмом боретесь за народню справу, табе світська інтелігенція, що так радо іде в нарід і подаєш йому помічну руку, і Вас панове Господарі і Промисловці кожного стану, що Вам дорога Ваша честь і всеї Руси — станьте безбоязно ли один муж при тих виборах дия 3. вересня 1888 р. і віддайте свої голоси на цих кандидатів, що Ви їх вибрали а ми затвердили. Нехай володіє Вами дух згоди і любови батьківщини, тієї рідної нельки-землиці, а усобиці і незгоди нехай щезнуть перед лицем публічної справи. Кріпкі духом і вірою ставайте на пир чести і саможертвування, ідіть на боротьбу в імені свого народнього права!“

В округі Снитин-Заболотіє кандидував с. Кирило Гаморак, парох зі Стецької, в округі Рудни-Комарно с. Михайло Матковський, парох з Горомани Великої.

ЖИДИ ВИБИРАТИМУТЬ ПОСЛА...

„У Станіславові будуть вибирати посла до сейму — жиди. Згідно з уложеною виборчою listino всіх поплинаних до голосування с 974, з чого припадає 458 на християн, а 516 на жидів. Чи не чекає подібна доля всі інші міста в Галичині?“

БОРІТЬБА МІЖ ЧЕХАМИ.

В Чехії йде завзята боротьба між старо- і молодочехами, а з тієї боротьби виходить щораз ясніше, що чехи хочуть киче домогтися привернення повних прав норони Вячеслава, але не можуть тільки згодитися щодо тактики. Молодочехи хотіли би виступати зовсім енергійно і безоглядно, а старочехи уважають, що краще поводитися розважлише“.

тільки один вихід. Оце ситуацію врятувала би тільки заява римо-католицького єпископату Польщі, який проголосив би цілу правду, про те, що трапилося, і який устійнив би, що ініціатива того, що сталося, не виийшла ані від католицького духовенства ані з католицьких кол. Співучасть кількох військових капелянів, католицьких священників, не може ще стягнути вини на католицизм у Польщі. Таким чином попри виступ українського єпископа знайшласяб більш авторитативна заява цілого польського єпископату, що злагіднило би і навіть знівечило би політичне зло тамтого виступу.

— А ви куди, пане-добродію? — питає крамар.

— Іду оглянути ваше село — брехав я гадко.

На роздоріжжі вітер затанцював коло мене а утіхи... Гадав, що вже лишуся на дорозі!.. Аякже тої самої! Так от агадав я коломийську бурсу — а там і задубрівський ровесник пригадався, Цапюк (це таке прізвище!).

Відшукав його. Привітались. Коло нього нічого нового: правда, він оженився, у нього вже і діти (дивіть, що за геніальний хаолчеський!)... Ну от... У селі нічого. Розмова не клеїлася.

Вранці я поспішно зібрався, попрощався з „другом“ і подався до кооперативу. Була шоста година 2-го листопада. З управи не було ще нікого. Я мовчки сів на лавку — розгорнув Джека Лондона. Приходили покупці: шепотіли, хіхикали. І знову, як учора допитували цікавіші: „Що це за пан?“ Купували, зазивали, затикали... Аж ось справник —

— Ідемо? — вибіг я йому назустріч замість привіту.

— Зараз, зараз... я ще йду до одного, може він піде... Ви зачекайте!

Виийшов. Я вже й читати кинув. Тарабубни пальцями по дяді, показуючи крамареві та іншим, що в мене є також нерви, є лють, амбіція, нетолеранція для такої поведінки. Думаа, що посію жях між присутніми — а тут я збрав милосердні погляди, лелви не говорять: „Який-же ти нещасливий, хоч і адаш ланка!“

— А чортби вас забрав! В масі міститься глупота, а не розум — і заспокоював себе словами Ле Бона.

— Ідіть до справника, він там на краю села, а ходити а ванні я не зважов нікого... — заявив дзвінко кудий замуравий хаолччина.

Я попрощався з крамарем:

— Ви, добродію, будете за свідка, що я стратив сьогоднішній день.

— Добре! — згодився поханням крамар.

— За це його судитиме П. С. К...

Архимандрит о. Васдекас не вернеться вже до Польщі.

Варшава, 24. серпня.

Ваш кореспондент довідується з найкращих джерел, що о. архимандрит Васдекас, грецький професор православної теології варшавського університету, якого „Діло“ за тутешніми чутками висувало як одного з найповажніших кандидатів на євентуальну митрополічну православну кандидатуру — та який перебуває саме тепер на студійній поїздці у Італії — не вернеться вже до Польщі. О. арх. Васдекаса звільнили зі становища директора православної інтэрнату для студентів богослов'я та з професорської катедри університету. Причиною мали послужити непорозуміння між о. Васдекасом

та делегатом міністерства освіти до опіки над православною теологією та спеціальним відпоручником для церк.-правосл. справ радником Зигмунтом Загурським, що виникли після демонстраційної відмови студентів-богословів від спільного обіду з владою, про що „Діло“ своєчасно повідомляло.

Несподівана димісія відомого професора і то в моменті, коли прилюдна опінія лянсувала його як кандидата на найвище становище, викликала арозумілі коментарі в церковних, університетських, чужинських та студентських колах.

Фа—ський.

Відобрали право побуту німецькому єпископові.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: Єпископові Шпроль з Ротенбурга відобрали право побуту у Віртенбергу. Це рішення видав уряд у зв'язку з тим, що єпископ Шпроль був єдиним громадянином у своїй окрузі, який стримався від участі у виборах 19. квітня ц. р., що мало викликати проти нього демонстрації

населення. Право побуту відобрали „в інтересі привернення спокою і ладу“ та у зв'язку з тим, що не можна толерувати єпископа, який занедає свої державно-політичні обов'язки. Єпископ Шпроль відмовився добровільно зречися дієцезії.

По здобутті Ганкав - припинення війни з Китаєм.

Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що здобуття Ганкав мабуть закінчить війні змагання в Китаю, що не означає ліквідації китайської справи. Японія жде довга праця над господарською відбудовою і заведенням політичного ладу в Китаю. Японія поведе енергійну акцію проти комуністичних впливів і „людового фронту“. По упадку Ганкав кружлятимуть поголоски про мир між Японією та урядом Чан-Кай-Шека. Ці поголоски слід уже тепер заперечити.

НАПАД ЯПОНСЬКИХ ЛІТАКІВ НА КИТАЙСЬКИЙ ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК.

В середу 24. ц. м. рано японські літаки напали на китайський поштовий літак, що летів з Гонконгу до Чункіну. Під обстрілом скорострілів японських літаків китайський літак упав. Мабуть всі пасажирів загинули, крім летуна і 2 осіб. Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що Японія не бере ні-

якої відповідальності за зістрілення китайського поштового літака, що курсує на лінії Гонконг—Ганкав. Літак, що належав до китайсько-американського товариства летунської комунікації, перелітав над тереном, що його японський уряд означив ще 21. липня воєнним тереном. До того практично не можливо устійнити цивільний характер невідомого літака під час лету. Зістрілений літак не був означений доволі виразними знаками, а летун з хвилиною появи літаків японської маринарки так покеркував літаком, що видалося підозрілим. Японія годиться зберігати інтереси третіх держав у летунській комунікації, але вирізняють поважні труднощі у випадку, коли комунікація відбувається над тереном воєнної акції.

ВЕЛИКА БИТВА З КИТАЙСЬКИМИ ПАРТИЗАНАМИ.

Домей повідомляє, що японські війська з успіхом продовжують акцію проти китайських

партизанів у північному Китаю. В днях 21. і 22. ц. м. японці звели бої під Футін, Ютєн і Лінен та розбили три відділи партизанів, що налічували 2.000 воїнів. У цих боях полегло 170 китайських воїнів.

Під час вчорашніх боїв за місто Дуїчан у провінції Шансі китайці втратили 570 вбитих і 60 полонених. Дуїчану оборонило 2000 китайців.

Жохлавий вибух бомби в Яфі.

ВІД БОМБИ ЗГІНУЛО 20 ОСІБ.

З причини бомбового замаху на прийняття торговини в Яфі настало серед населення величезне схвилювання. Всі крамниці замкнені. Юрба заатакувала жидівсько-англійський банк, так що мусіли стягнути поліційну допомогу. Ситуацію, яка витворилась, вважають дуже поважною. Як подають останні вісті, внаслідок вибуху бомби на ринку в Яфі, згинуло 20 осіб, 40 було ранених.

По широкому світі.

Поліція в Дамаску викрила змову проти прем'єра Сирії Мардабаба, предсідника палати послів Фарес Ковра і директора Адель Азі. Головний підсудний Насім Монад утік.

Румунія змінить свої посольства при Ватикані і в Анкарі на амбасади.

Злучені Держави і Канада підпишуть з початком вересня торговельний договір.

Поліція в Сан Себастьян обстріляла помилково самохід італійського амбасадора при уряді в Бургос з дружиною, яка є ранена.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діло“ даліше: Лікуванці віллі „Турнівка“ в Черчі 5 зол., Володимир Ольшанський, Львів 1 зол., Володимир Боровик, Львів 1 зол., Теодор Митрош Львів, 1 зол., Збірковий комітет, Добромиль, 26.40 зол., о. Онуфрій Гадзевич, Рудки, 2 зол.

В кожному читальню, в кожному кооперативу й іншу установу та взагалі в кожному свідому хаті ювілейні образи „Просвіти“!

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЯ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТІ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залежності, бо стримаємо вас до часу! Прислайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діло“. Наш часопис найкращий, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неалю, — даємо точним передплатникам щомісяця даров одну прегарну і вартісну книжку величезною ціною 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діло“ складає за рік Бібліотеку „Діло“ з 12 томів.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всі оповістки про загальні збори, конгреси, відкрити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимуть тільки за оплатою. — Адміністрація „Діло“.

— Магазин постелі Р. Джала — Львів, Хоршини 5, поручає ковдри, матрази — перероблює ковдри по 4 зол., матрази по 6 зол. Приймає пір'я до прання. Тел. 294-81 1188 — 100

— З якнайкращих шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліан Глушецький — рік оснув. 1928 — Львів, пл. Капітульна 1.1.1430 — 143

— Вітає у Крилосі-Галичі припадає в неділю 28. ц. м. З цієї нагоди повинні скористати ті, які хочуть досягнути відпущу і побачити останні розкопки та оглянути чудову крилоску околицю — Прогулянка до Крилоса з Журавенки.

Дня 19. серпня ц. р. відбулася зорганізована прогулянка молоді Журавенки до Крилоса під проводом організатора Філії „Просвіти“ зі Журавня Януша Петра. Участь у прогулянці взяли 168 учасників на 16 фірах, 134 пішоходів, 34 на колісниках і 8-ох поїздом, разом 344 учасників, молодь обох полів.

— Ревізія й арештування в Журавенці. В селі Чертіж в окрузі Журавно поліція вперше на днях ревізію у двох господарів: Яска Гі-

Я тріюфально глянув по аудиторії: очі розширилися, дістали блиск цікавості, обличчя вишвирилися... „А-а... драбі! а що? я вас грубшим кінцем!.. Напугалися? Ні? тільки здивувалися?.. Нехай!“ Галлянтно насунув я мохнатий капедюх, похитнув до крамаря головою і граційно вийшов з кооперативи. Примував до справника. Я думав, що він десь володів собі миче, що не додержав слова мені, урядовцям української інституції. Не посміє і ввічі мені галлянти, неборака! І по якого дідька обіцяв він? Я входив у його становище і починав уже його жаліти.

— Він там оре на городі — повідомила мене справникова жінка.

Так, володів він не рвав — орав на широким городі.

— Магабі! — Декувать! — І широкий усміх здеформував його фізіономію.

— Він не міг нікого знайти: тепер кошній цього підпалує — хтос ніби інтересується кооперативом. Може у другу суботу...

Я хотів показати своє обурення, але стримався: хіба тут зрозуміють ніжність моїх пошуків?

— Будьте здорові! За цей день заплатите в Союз! Цеж — І рука сягнула по тітчин годинник швейцарської марки — це вже по восьмий. Поки дійду до Белелуї — буде по дев'ятий. І знову не буде з ним в село піти. І знову день змаркуваний!

— Гай, гай! Інос то буде — знову бланснув усміхом на мій холод справник і вложив на коні.

Я йшов... а порожнеча в душі була катастрофічна. Шукав якоїсь філософської правди, щоб заглушити душевну депресію „Ванітає ванітатіс“ — уже не ділає: галлянти це філософія, а не правда. А душа прагнула правди... Я

йшов... і шораз інший краєвид виринав переді мною. На півночі зові горбів збігались долину, а в долині стояло сільце пошарпане. Наче легендарний мандрівник, наче новітній Геракл я йшов перехресними і новими стежками.

Белелуйська кооператива. Молодий, вюнкий крамар, очі бігають і не скопити їх на місці. По знайомстві я подався до управи.

Справник погодився йти в село.

— От таки знайшов людину! Треба таки признати: є багато драбів — але й чесні люди попадаються.

Зайшли до кооперативи, попросили в крамаря спис довжників. Так, він дуже охоче, але навард чи варто йти: оце два дні, як він ходив і до вітвірка пообіцяли знести...

— Так чому-ж ти так ізразу — ідіоте, не говориш? — не сказав я, звичайно, але з люттю подумав.

Поснідав, розплатився й подався у Русів. І знову безлюддя, і знову самотній, як Заратустра. І ні звілси, ні звілди, як то кажуть — пригадалися мені дитячі літа. Згадав казки, байки, легенди, міти, перекази...

Згадав із сумом і ширим співчуттям і отого дурнуватого, що тричі здобував царівну на скляній горі. Порівнював себе до героя з тієї дитячої казки... (Не потребуєте глазувати з порівняння — тут тільки один момент однаковий: будувати зі скла). Мабуть, легше було тому дурцеві здобути царівну, хоч народня фантазія сажала її на високу скляну гору — ніж мені оживити кооперативний організм у повіті та здобути 2 зол. Гай, гай!.. отак роздумуючи, я вийшов на хребет одного горба: русівська пуша занорилася зноза обриву. За кілька хвилин я вже йшов жовтим килимом листків.

(Докінчення буде).

сичника та у Якова Пакіша. По переведенні ре-
чизі поліції обох арештували й відставили на
станцію поліції в Лиховичах Зарічних.

— Заборона дитячого садка. Видія читальні
„Просвіти“ у Володимиріх дістав дня 23. сер-
пня ц. р. зі староства з Жидачева письмо про
заборону дитячого садка, що його веда вже
два тижні п. Наталія Боровська зі Львова. Своєю
заборону мотивує староства тим, що „Zarząd
Czytelni „Proświty“ nie przestrzega zakresłone-
go regulaminu, ponieważ hymn państwowy nie
jest śpiewany“.

— Припинили слідство проти о. С. Казно-
вського. Місіонаря волинської єпархії о. С.
Казновецького, якого арештувала поліція за
проповідь у Радомишлі, звільнили з арешту, а
слідство припинили, бо нема проти нього ні-
яких доказів вини.

— Розвизали „Просвіту“ в Берестю. Поліс-
кий воявода розвизав українське культурно-
освітнє т-во „Просвіта“ на Поліссю, що було
всередком культурного життя тамошніх украї-
нів. „Вечур Варшавскі“ ч. 239 з 26. ц. м. пише,
що до розвизання берестейської „Просвіти“
причинилася „низка дуже поважних закидів по-
літичної натури“. Ліквідатором призначили п.
Богусевича, директора „Українбанку“ в Берестю.

— Нове „коло“ шляхти „загородової“ зор-
ганізували поляки в останніх днях у селі Бучові,
пов. Перемишль. Головою „кола“ вибраний С.
Заранський, скарбником Роман Скавінський,
секретарем Микола Типар.

— Початок шкільного року 5. вересня. Міні-
стерство освіти у Варшаві видало розпорядок,
що шкільний рік 1938/39 починається дня 5-го
вересня ц. р. в понеділок богослужінням. Нор-
мальні шкільні заняття починаються в год. 8-й
рано.

— Гострий догляд над шкільною молоддю.
У зв'язку зі шкільним роком, що наближається,
поодинокі кураторії опрацювали в порозумін-
ні з міністерством освіти низку доручень, що
торкаються шкільних одностроїв, поведінки
шкільної молоді поза школою і т. і. Цього ро-
ку обов'язуватиме строго одностайність шкіль-
них одностроїв. Учня, що не матиме приписа-
ного однострою, не впускають до школи, при-
чому не будуть звертати найменшої уваги на
матеріальні умовини батьків учня. Учениці теж
муситимуть носити однаковий однострій і гра-
натову вузляну суковку а відповідно скільки-
стю закладок, чорну запаску і білий ковпирець.
В ніякім випадку не вільно буде ходити до шко-
ли в колірних суковках та шовкових панчиш-
ках. Прическа мусить бути проста, без ніяких
кучерів та фантазійних валохів. На суковці
та на плащику мусить кожна учениця мати
цихлий щитик з числом школи. Одяг допов-
нює гранатовий берет. Вже навіть на деяких
вакаційних таборах та оселях казали ученицям
одягати лиш шкільні однострої та не дозволя-
ти їм носити легкі колірні суковки. (Трохи во-
ло йде в розріз з поняттям модерної гігієни).
Зокрема буде загострений ц. р. нагляд над „по-
захіщальниками“, значить такими, що замість
до школи йдуть поза школу. Поліція дістане
доручення легітимувати таких учнів та уче-
ниць. До міських парків висилатимуть інспек-
торів кураторії, які теж будуть легітимувати
учнів.

— Новий начальний директор польського ра-
діа. На засіданні начальної ради польського ра-
діа у Варшаві призначили начальним директо-
ром Конрада Либіцького, дотеперішнього на-
чального директора П. А. Т.-а. Начальним ди-
ректором П. А. Т.-а мають призначити М. Обар-
ського.

— Страйк столярських робітників тягнеться
далі. В домішці християнського цеху столяр-
ських майстрів при вул. Костельній 8 відбулися
збори цеху у справі страйку столярських робіт-
ників. Вибрали делегацію, що буде перегово-
рювати з робітниками в старостві. Тепер страй-
кує коло 700 робітників у Львові. Переговори в
інспектораті праці не досягли до нічого.

— Грабіжницький напад на помешкання судді.
В четвер 25. ц. м. у білий день напало трьох
озброєних бандитів на помешкання судді
Смолинського. Бандити стероризували дружи-
ну судді і забрали 130 зол., шадичку книжечку
П. К. О. і втікли. Поліція уладила негайно за-
грабіжниками погоню.

— Львівська хроніка. На головнім двірці у
Львові помер у четвер вечором 28-літній Герш
Штайнмахер з Межиричча пов. Рівне, якого
привезли до шпиталю у Львові. — При вул. Го-
родецькій вантажне авто ч. 41601 наїхало на на-
копесника Володимира Матвійшина (вул. Гро-
ховська) і поломало йому ровер. Матвійшин
чак шкоди 130 зол.

Повіdomляемо

що з дням 1. вересня 1938 р.

ми ЛІКВІДУЄМО

Кonto ПКO. ч. 143.322 - Варшава

й тому просимо ВСІ ГРОШІ надсилати
тільки

наkonto ПКO. Львів
ч. 504.060

адміністрація „дїла“.

— Облава на селян. Лісничий державних лісів
К. Ковальський з Болехова уладив в лісах коло
Болехова при участі 43-ох гаєвих, що перебу-
вають на курсі, облаву на селян, які збирали в
лісах без дозволу горіхи. Від селян відобрили
600 кілограмів горіхів.

— Краєва хроніка. В Зашкові згоріла сто-
дола Миколи Кухти. Вогонь повстав від недокурка.
Шкода сягає 2.680 зол. — На фільварку Остро-
вського у Красівці пов. Тернопіль згоріло 7 стирт
збіжжя. Причина пожежі невідома. — У Фаль-
кенштайн коло Щирця згоріла від грому сто-
дола Густава Бахмана. Шкода сягає 2.130 зол.

— Процес проти членів ватаги Любенецького.
Перед окружним судом у Чорткові почався 26.
ц. м. процес проти членів ватаги Любенецького.
Випущений на волю з в'язниці в Коронові, по
чотирьох роках Едмунд Любенецький зоргані-
зував восени 1937. р. ватагу, озброїв її і пере-
вів з нею низку грабіжницьких нападів на про-
сторі двох повітів тернопільського воєводства,
борщівського і заліщицького. По довгій погоні
членів ватаги поліція зловила й арештувала, а
Е. Любенецького, який убив двох постерунко-
вих, 25-го лютого ц. р. разом з його товаришем
П. Лелецьким застрілили підчас облави в Тор-
ським. Процес проти членів ватаги Любенець-
кого потриває кілька днів.

— Згоріла фабрика в Лодзі. В четвер 25. ц.
м. в год. 8-й вечором вибухла пожежа у фа-
бриці Вальчака в Лодзі, в якій працювало коло
260 робітників. Покидаючи з поспіхом фабри-
ку залишили в будинку свої убрання враз із
випадченими їм грошми. Пожежу по кількох го-
динах зльокалізовано, але фабрика з великою
кількістю сушеного товару і машинами згорі-
ла. Вогонь повстав у сушарні, де загорілись си-
ривці від надмірного тепла. Коло 200 робітників
опинилися без праці.

— Повінь загрожуює Піщанам. Наслідком
сильних зливних дощів підноситься стан води
в ріках на Закарпатті. Вода в ріці Ваг піднес-
лася на 4 метри понад нормальний стан. Тому в
Піщанах, відомім живці, виселили мешканців з
нижче положених купалень і санаторій.

— Катастрофа чеського літака. Підчас ніч-
них вправ чеський військовий літак опинився у
иряці і пробував осісти. Тимчасом літак упав
на дерева і розбився. Летун та обсерватор зги-
нули. Катастрофа літака трапилася в околиці
Малайски.

— Дорожнеча у Франції зростає далі. У
Франції подорожжю збіжжя, а в сід за тим
подорожжів і хліб. Табеля зросту цін збіжжя у
Франції виявляє загальний зріст дорожнечі. В
1936. р. ціна одного сотника збіжжя сягала 140
фр., в 1937. р. зросла до 180 фр., а тепер уже до
204 франків.

— Грабіжницький напад на директора кабінету.
Вночі зі середи на четвер напав бандит у
спальному вагоні поспішного поїзду між Темеш-
вар і Бухарештом на Я. Каспара, директора ка-
бінету 6. прем'єра Вайди Воеводи. Грабіжники
закрався до купе і намагався задушити Каспара,
який прокинувшись зі сну, витягнув револьвер.
Одначе бандит вирвав йому з рук револьвер і
важко зранив Каспара. Опісля забрав 450 тисяч
лей і втік через вікно.

— Переплила канал Ля Манш. Німецька пла-
вачка Вендель переплила канал Ля Манш за 15
годин і 25 хвилин.

— Завзята білка бандитських ватаг. Від кіль-
кох тижнів відбувається в Шікаго завзята бо-
ротьба між бандитськими ватагами. Дотепер
згинуло 9 бандитів. У четвер 25. ц. м. знайшли
десятку жертв бандитських поражувань. Тіло
гангстера Баталлі знайшли подіравлене кулями
зі скорострілу. Поліція не арештувала дотепер
нікого у зв'язку з цими вбивствами. Останнє
вбивство тісно зв'язується з останніми бандит-
ськими випадами.

— Лік проти прищип. З Шіріку повідомляють,
що проф. д-р Вальдман з Експериментального
Інституту на острові Ріме винайшов суровицю
проти прищип. У Сх. Прусії цією суровицею
видакували дуже швидко 10.000 штук худоби.

— Недуги переміни матерії. Дослідники на позі зі-
карської науки щодо переміни матерії зазначили, що
вживаючи природної гіркої води „Францішка Йосифа“
осиғнемо знамениті висіди.

† Посмертні згадки.

ОЛЕКСА НИЖАНКІВСЬКИЙ.

Олека Нижанківський, син о. Йосифа і Йо-
сифи з Тишинських з Длаушиць Великих
помер у 64. р. життя в Сіморі Кон у Залучених
Державах. О. Нижанківський, один з молод-
ших братів Остапа Нижанківського, вемігру-
вав разом зі своїм старшим братом, покійним
уже о. Володимиром, в 1902. р. до Залучених
Держав, де жив до смерті. Енергійний і рухли-
вий з природи пробував усього хліба і все був
ширим та активним українцем. Ціле життя зай-
мався, вірний родинній традиції, музикою і ди-
ригентурою серед заморських земляків, зокрема
серед молоді. Залишив дружину, Катерину з
Паюків, емігрантку з Брилинців, перемиського
повіту. Теплу посмертну згадку про Олеку Ни-
жанківського помістив в американській „Сво-
боді“ (ч. 144) відомий наш музик Олександр
Кошиць.

Спорт.

СТРИЧА УКРАЇНСЬКИХ ДРУЖИН.

Досі бувало таке, що лиш м'ятепні гри викину-
вали аніякбільше зацікавлення лішої публіки змага-
нями. Тому теж українські клуби боялися ризикувати
та не уладжували товариських стріч між українськими
дружинами, зокрема у Львові. Такі стрічі громили май-
же завжди дефіцитом. Та від якогось часу слідво силь-
но зміну на краще. Турнір чотирьох українських фут-
больних дружин на гриші Сокола-Батла перед двома
роками викликав доволі велике зацікавлення. Ювлей-
ний турнір „Просвіти“ теж зібрав багато української
публіки. На провінції товариські стрічі наших дружин
теж починають викликувати чимало зацікавлення.

Це лишче насправді відрадне в нашій спортівній то-
вариства позитивне зживати всієї вагоди, щоб те заціка-
влення аніякбільше саринити. На тому скористають у
першу чергу наші товариства та їх з'єдн. Тому теж
ініціатива Зорі і Селіги (Стрий), які грають товариські
стрічі у Львові та у Стрию, заслуговує на аніякбіль-
ше прихвищення.

Маємо вже сьогодні доволі велику свільність фут-
больних дружин і на відносному рівні, тому теж за-
зок між нашими товариствами повинен бути аніякбіль-
ший та аніякдружнійший. Якоби так те можна було
відмовити косячній традиції футбольних змагань дру-
жин наших більших міст за часу!

Та по все залежить не лиш від ініціативи самих
клубів, але й від української спортівної публіки, яка
своєю участю в імпрелах змагань причиняється до
смірплення фінансового та організаційного становища
українського клубу.

В неділю 28. ц. м. має українська спортівна публіка
найкращу нагоду доказати, що стріча двох україн-
ських дружин, хоч і винятів у спортівній сфері, може
для неї стати меншою атракцією, ніж мастейні мет-
чі, зокрема стрічі тужих дружин.

Україна відходить до Румун, Стри у Львові не грає
лиш у Стрию, значить аматори футболу, які не знають,
що зі собою у візьму наділю зробити, мають знамениту
нагоду побачити товариську стрічку двох українських
дружин, а зник Скала є для Львова справжньою реве-
ляцією. Стрийська дружина має в себе багату, яку
не посоромимо би навіть майораций клуб. Як має по-
відомляють, Скала приїде в Дешо анішеному складі, а
саме: Малецький П. Садля, Деряво; Снігур, Матуль-
ський, Котурбас; Малецький І. Номік, Гарасюк, Па-
лічча в Горосовица. Це склад, в якому Скала здобуде
честу Просвіти в турнірі Басейку. Зора засідає у
складі, що ми його поклали зора.

Пригадуємо, що стріча Скала — Зора відбудеться
на гриші Сокола-Батла в год. 4. поел. Ціле аступін-
д жини. Кожний оотий зацікавлений до аiasi українського
клубу, причиняється лаш до розбудова нашого спорту,
гріш активний до чувої, не лиш пропадє, але й аг о-
дєть нам на споду.

СТЕП — ЗОНА (ВІННИКИ).

В неділю 28. ц. м. відбуде Х. С. Т. „Отеч“ (Львів)
до Вінниці, де розіграє товариські змагання з відомим
ком Бєл. С. К. „Ювлей“. Номіток змагань в год. 4. по-
ел. на гриші С. К. Зоні.

НАКОПЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНА — ЧОРНІ.

Накопесницькі змагання України — Чорні, що чи-
ає про них зноси, відбудуться в неділю 28. ц. м. на
Погушанні (гриші Лєтї) в год. 4. поел.

1890